

NETWERKEN IN *Venetie*

Wie in Venetië een congres organiseert, verzekert zich van een groot aantal bezoekers. Eén van de sprekers op een chirurgisch oncologencongres in die stad is Emiel Rutgers. Zijn verwachtingen vooraf? Veel bekenden, maar geen baanbrekende onderzoeksresultaten.

TEKST: **INGRID LUTKE SCHIPHOLT**
BEELD: **INGRID LUTKE SCHIPHOLT, SHUTTERSTOCK**

Emiel Rutgers (zie foto's) is een vooraanstaand chirurgisch oncoloog die op het congres van de European Society of Surgical Oncology (Esso) een inleiding verzorgde over borstkanker.

Op het vliegveld Marco Polo van Venetië landen eind november vliegtuigen uit onder meer Nederland en Engeland. Aan boord bevinden zich artsen die de komende dagen de European Society of Surgical Oncology (Esso) 2006 bijwonen dat op het eiland Lido, voor de kust van Venetië, wordt gehouden. Vlak naast het vliegveld liggen taxi- en veerboten die naar het eiland varen al te wachten. Vijf Nederlandse en twee Engelse artsen treffen elkaar op een taxiboot; wat duurder dan de veerboot, maar supersnel. Eenmaal onderweg schrapen de passagiers bij het licht van hun mobiele telefoons het geld voor de overtocht bij elkaar. Een Brit treedt op als penningmeester. Na een half uur is de klus geklaard.

Op Lido valt de groep uiteen. Ieder zoekt zijn hotel. Het in de weken voor de feestdagen wat verlaten centrum van Lido wordt later op de avond bevolkt door congresgangers. In de kleine, eenvoudige eetgelegenheden strijken groepjes artsen neer. 'Het enige dat die twee bindt, is hun werkgebied: het rectum', roddelen twee Nederlandse artsen aan tafel van een klein *ristorante* over twee collega's. Aan een tafeltje verderop zitten twee Grieken en een Brit van achter de *primi piatti* druk te praten over de mensen die ze op het congres zullen ontmoeten. Bij het hoofdgerecht gaat het over reizen naar verre oorden.

Recordaantal

Chirurgisch oncoloog Emiel Rutgers (51) is ook afgereisd naar Lido. Hij krijgt veel uitnodigingen om te spreken op congressen en symposia, maar hij is selectief. 'Ik let erop of er belangrijke onderzoeksresultaten worden gepresenteerd en of er collega's komen die ik wil spreken. Ook de plaats waar het congres wordt gehouden, speelt een rol', erkent hij. Rutgers is niet de enige. Het Esso telt dit jaar een

recordaantal van negenhonderd deelnemers.

Uit gesprekken in de wandelgangen blijkt dat de congreslocatie daar mede debet aan is.

Rutgers werkt in het Nederlands Kanker Instituut-Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis in Amsterdam. Op het Esso-congres spreekt hij over zijn onderzoek naar borstkanker en de gevolgen van de ziekte voor de lymfeklieren; hij is leider van het Europese onderzoek *After Mapping of the Axilla: Radiotherapy Or Surgery* (Amaros).

Rutgers en zijn vrouw, die ook is meegereisd, kiezen de eerste avond voor een diner in de oude stad. Venetië ziet er bij nacht feeëriek uit door de vele lichtjes die weerkaatsen in het water. Verliefde paartjes lopen door de nauwe steegjes. Een rondwalende straatmuzikant is enkele straatjes verderop nog te horen.

To the point

Rutgers verwacht niet dat er op dit congres baanbrekende resultaten worden gepresenteerd. Van nagenoeg alle onderzoeken is hij op de hoogte. Wel zal hij veel bekenden tegenkomen. Van het San Antonio Breast Cancer Symposium in Amerika, waar hij medio december zal spreken, verwacht hij meer. Op de eerste congresmiddag in Venetië zit hij een discussie voor over onderzoeken naar schildwacht-klier- en lymfeklierbiopsie, okselklierdissectie en operatietechnieken. Rutgers snoert een vragensteller de mond die uitgebreid wil vertellen over zijn eigen onderzoek om pas daarna uit te komen bij een vraag aan de spreker. De vragensteller moet van Rutgers meteen to the point komen. Deze middag proberen nog meer congresgangers tevergeefs hun collega's te imponeren en elkaar vliegen af te vangen. Na het serieuze werk volgt een borrel in de centrale

EEN BEETJE *cultuur* SNUIVEN HOORT ER OOK BIJ

hal. De deelnemers aan het congres nemen het goed van de *prosecco* en de lokale bittere cocktail *spritz*. De gesprekken gaan voornamelijk over het werk.

Doctor Ruutkers

Voorafgaand aan de lezing die Rutgers de volgende dag houdt, wordt hij gepresenteerd als hoogleraar. Dat is hij niet. Voor zijn gehoor van zo'n tachtig man zegt hij schertsend: 'Ik ben geen professor, maar ik probeer er een te zijn.' Hiermee krijgt hij de lachers op zijn hand. Na afloop spreekt de Italiaanse voorzitter hem keurig aan met 'doctor Ruutkers'.

'Mensen vragen me wel vaker waarom ik nog geen professor ben. Ik heb onlangs begrepen dat je daar zelf achterheen moet zitten. Maar ik vind het best om in de luwte mijn favoriete patiëntenzorg en mijn onderzoek te doen en te blijven sleutelen aan de verbetering van de zorg voor borstkankerpatiënten.' Rutgers behoort op het gebied van het mammacarcinoom tot de Europese top. In de wandelgangen wordt hij voortdurend herkend en aangesproken. Afwisselend zijn het oude bekenden die hem begroeten, jonge chirurgen die aan zijn onderzoek willen meedoen en collega's die meer over zijn operatietechnieken willen weten.

Rutgers laat alle aandacht over zich heenkomen. 'Als je voldoende publiceert, weten ze je te vinden. En ik ben ook wel makkelijk in de omgang, geloof ik. Daarnaast werk ik bij een gezaghebbend instituut en ben ik al jaren actief als secretaris en daarna voorzitter van de European Organisation for Research

and Treatment of Breast Cancer Group (EORTC). Ik vind het heel leuk om een boodschap goed over te dragen op anderen.'

Maar er zijn ook keerzijden. 'Het werk van chirurgisch oncoloog en onderzoeker geeft je een gevoel van macht over leven en dood. Arrogantie sluipt het leven binnen, zodat je al het andere gaat bagateliseren. Dit is mij overkomen. Ik kwam langzamerhand buiten de wereld te staan. Stond er ergens een file? Dan vond ik dat iedereen voor mij aan de kant moest. Eiste het thuisfront dat ik naar huis kwam? Ik zag er de noodzaak niet van in, zolang er niemand in stervensnood lag. Het is een valkuil, waarmee ik collega's ook wel zie worstelen.'

Twee jaar geleden ging het roer om. Rutgers ging minder werken, zorgde ervoor dat hij ook 'gewone' dingen ging doen. Hij besepte dat hij in een goede maatschappij zat waar intervisie belangrijk werd gevonden en hij ging keuzes maken. 'Als je moet opereren, moet je ervoor zorgen dat je mentaal goed bent uitgerust. Je moet ervan overtuigd zijn de klus te kunnen klaren. Te veel chirurgen zijn onzeker over een operatie doordat ze niet uitgerust of onvoldoende zijn toegerust. Dan loop je steeds op je tenen. Dat is heel slecht voor je gemoedsrust. Op termijn is dat destructief.'

Stageplaats

Het relaas van Rutgers in de lobby wordt onderbroken door een aios. Ze wil weten of zij bij Rutgers in het Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis stage kan lopen. Hij antwoordt dat door een administratieve onvolkomenheid er op zijn afdeling slechts één stageplaats is. Zodra er binnenkort een tweede plek komt, mag zij komen, belooft hij.

Later die dag heeft Rutgers een vergadering van de

redactieraad van het blad van de European Society of Surgical Oncology. In een achterafzaaltje in de catacomben van het enorme congresgebouw vergadert de groep van twintig man. Plotseling vraagt de voorzitter Rutgers of hij mederedacteur voor de sectie mammacarcinoom wil worden. Rutgers stemt er in toe. Achteraf zegt hij het niet te begrijpen waarom de voorzitter hem overviel: 'Vanmorgen stond hij nog naast me op de boot van de stad naar Lido. We hebben over van alles en nog wat gesproken, maar niet over het mederedacteurschap.'

Het congres loopt ten einde; het is rustig in de centrale hal. Een paar diehards volgen nog wat lezingen, voornamelijk van collega's die ze met hun aanwezigheid willen steunen. Veel bezoekers zijn al naar de stad vertrokken. Een beetje cultuur snuiven hoort er ook bij. ✨

Rondje Venetië

Venetië bij dageraad. Het San Marcoplein ligt er op wat schoonmakers en wat vroege toeristen na, verlaten bij. De souvenirverkopers met hun karretjes vol prullaria zijn nog niet gearriveerd. De novemberzon dringt op dit vroege uur slechts in een enkel steegje door. Dit is het moment om vanaf het San Marcoplein en het Dogepaleis door de nauwe steegjes te slenteren. Zonder plattegrond en zonder doel.

De argeloze wandelaar kan dan zomaar belanden bij de monumentale Rialtobrug of het zestiende eeuwse Ospedale Civile aan het Campo SS Giovanni e Paolo. Dit ziekenhuis is nog steeds als hospitaal in gebruik. De indrukwekkende basiliek ernaast is eveneens een kijkje waard.

Als de winkels rond tien uur opengaan, is het Sestieri

San Marco een aanrader. In deze wijk presenteren de grote merken als Gucci, Prada, Dolce & Gabbana en Ferrari zich naast antiekzaakjes en kitscherige souvenirwinkels.

Wie voor de kunst gaat, doet er verstandig aan vroeg te gaan. Zelfs eind november en begin december staan er vlak na openingstijd al rijen voor de ingang van het Collezione Peggy Guggenheim en het Dogepaleis. Wie vijf minuten voor de openingstijd present is, komt echter snel binnen en kan vervolgens op zijn gemak door de musea dwalen. Het Dogepaleis toont de geschiedenis van de stad aan de hand van onder meer prachtige schilderijen. Het Paradijs van Tintoretto is ook zeker een bezoek waard. Schuin aan de overkant van het Canal Grande ligt het Palazzo waar kunstverzamelaarster Peggy Guggenheim tot haar dood woonde. Haar kunst - onder andere van Van Doesburg, Pollock, Klee en Chagall - is er vandaag de dag te bezichtigen.

Een aangename afsluiting van een rondje Venetië biedt het San Marcoplein: de grand cafés schenken behalve internationale cocktails ook de lokale cocktail *spritz*.

Praktische reistips:

Van en naar de eilanden voor Venetië zijn verschillende soorten openbaar vervoer: de boot, waaronder de *vaporetto* (busboot), de watertaxi en de *Alliguna* (boot van en naar het vliegveld). Kaartjes voor de *vaporetti* en *Alliguna* zijn onder meer te koop bij de aanlegsteigers van de lijndiensten. De ticketprijs hangt af van de reisduur en -doel. Het handigst is een één- of meerdagenkaart (12 euro voor 24 uur en 25 euro voor 72 uur) voor al het busbootvervoer. De reis van en naar het vliegveld valt hier niet onder; die kost met de *Alliguna* 12 euro enkele reis. (<http://www.actv.it/english>)